

Členům pracovní skupiny ČSO pro chřástala polního

Vážení kolegové,

rádi bychom vás stejně jako v předchozích letech chtěli informovat o výsledcích z monitoringu chřástalů z poslední sezony, tj. za rok 2024.

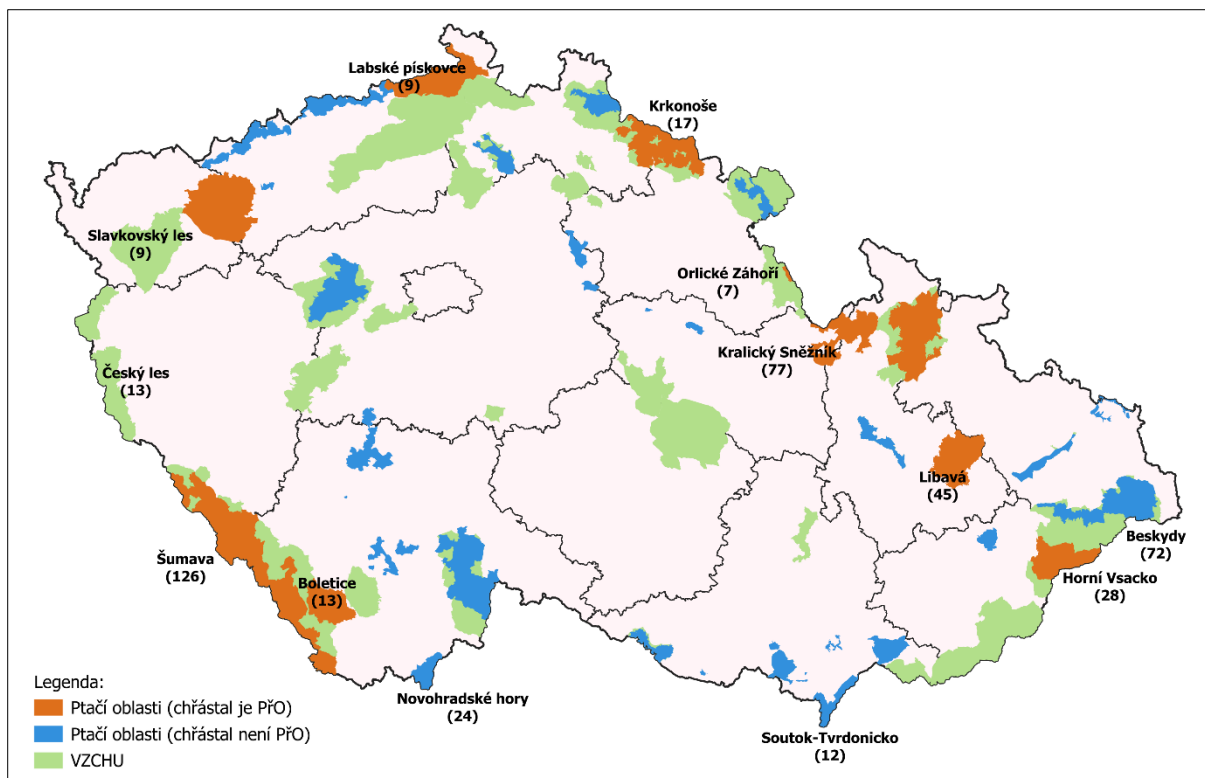
Všem přispěvatelům děkujeme. Zároveň prosíme o výsledky i ostatní kolegy, kteří se chřástalům letos také věnovali, a jejich zpráva se k nám dosud nedostala, abychom mohli letošní zprávu plně zkompletovat.

Výsledky 2024

V následující tabulce uvádíme maximální počty zjištěných volajících samců v pravidelně monitorovaných oblastech od roku 2017, kdy byla zaznamenána naprosto minimální početnost chřástalů nejen v celé ČR, ale v celé střední Evropě:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beskydy (bez PO Horní Vsacko)								72
Boletice	-	39	35	40	19	38	26	13
Broumovsko				68				(18)
Český les	12	14	8	10	21	12	12	13
Horní Vsacko				25			27	28
Jeseníky						52	37	(9)
Kralický Sněžník				131		90	65	77
Krkonoše (hlavní monitorované oblasti)	18	23	18	37	38	36	19	17
Labské pískovce				58		11	19	9
Libavá				22		37	27	45
Novohradské hory	12	30	25	25	17	20	25	24
Orlické Záhoří	7	4	15	6	12	5	5	7
Slavkovský les	10	10	10	2	11	9	7	9
Soutok – Tvrdonicko		16	5	11	7	20	7	12
Šumava jih	24	41	47	25	29	35	39	37
Šumava střed								40
Šumava západ	11	23	28	22	24	28	39	39
Východní Krušné hory				14			28	(10)

* orientační přehled zaznamenaných samců podle údajů z NDOP, v roce 2024 zde ale nebyl prováděn cílený monitoring, nebo v době zpracování této zprávy nebyly známy výsledky

Obr: Přehled monitorovaných oblastí v roce 2024 s uvedenými maximálními počty zaznamenaných samců chřástala.

Zprávy z dílčích oblastí:

CHKO Beskydy a PO Horní Vsacko (DOČKAL MACHU Jana, KORNOVÁ Veronika a kol.)

V roce 2024 bylo v CHKO Beskydy zkontrolováno celkem 61 tras – více než 450 km – které pokrývaly většinu území, kde byl v posledních letech výskyt chřástala v CHKO zaznamenán. Na většině tras byla z kapacitních důvodů provedena pouze jedna kontrola, a to v období od 20. 5. do 20. 6. – pouze výjimečně byly některé trasy zkontrolovány až v pozdějším termínu (přelom června a července). Informace získané z mapování linií byly doplněny záznamy z náhodných pozorování. Na velké části stanovišť, kde byl chřástal zjištěn, se následně podařilo úspěšně domluvit odložení seče či pastvy, a to alespoň do třetí dekády července, případně do poloviny srpna.

Během roku 2024 bylo tímto způsobem v celé CHKO Beskydy zaznamenáno 78 stanovišť s volajícím samcem (plus navíc dalších 22 stanovišť v rámci širší oblasti – do 1 km od hranic CHKO). Z toho se na území **PO Horní Vsacko** jednalo celkem o 28 stanovišť s volajícím samcem. V rámci PO Beskydy byly z celkového uvedeného stavu zaznamenány pouze čtyři obsazená stanoviště se 4 samci.

CHKO Český les (BLAŽKOVÁ Zuzana, BYSTRICKÝ Václav, JANOVSÁ Soňa, MARKOVÁ Kateřina, PROKOPOVÁ Milena, ŽIŽKA Miroslav)

- 1. termín (3.6. - 4.6.) – 11 samců
- 2. termín (24.6. - 25.6.) – 13 samců

Výsledky z Českého lesa dosahují spíše dlouholetého průměru. V obou termínech bylo zkontrolováno celkem 46 monitorovacích ploch. Výška vegetace při první kontrole přesahovala 20 cm, na mnoha místech i přes 50 cm, a většina ploch nebyla posekána ani pasena. V druhém termínu vegetace na mnoha místech přesahovala výšku 70 cm a v nadpoloviční většině nebyla pasena ani kosena.

CHKO Slavkovský les (VLČEK Jiří a kol.)

- 1. termín (24.5. - 25.5.) – 8 samců
- 2. termín (21.6. - 22.6.) – 9 samců

V obou termínech bylo kontrolováno celkem 37 monitorovacích ploch. Hnízdní sezona 2024 byla vegetačně a klimaticky opět částečně odlišná od předcházejících let 2019 až 2023. Po několika letech bylo jarní počasí teplejší nad 10 st. C s vydatnými dešti a travní i mokřadní porosty byly na většině mapované oblasti vhodné pro úkryt chřástalů. Výskyt samců je již dlouhodobě soustředěn do jižní části území.

Vyšší početnost v I. termínu komunikuje s výsledky např. v roce 2018, 2019, kdy travní a luční porosty v době přiletu chřástalů byly také vyšší a hustší a biotopově atraktivnější jako letos. Při vhodných podmínkách se „zachytí“ na tokaništích i část transmigrantů, kteří obvykle v prvním toku oblast přeletí, nebo se zastavují v podhůří v aktuálně vhodných biotopech. Dokladem jsou hlášení v AVIF, či záchyty kroužkovanců. Bohužel na území SL je znatelný úbytek samců i na vhodných biotopech.

Početnost volajících samců především v I. termínu byla vyšší než předcházející roky, přesto pokles populace v SL je trvalý. Přestože nelze všechny příčiny úbytku zcela definovat, připomínáme dlouhodobé vlivy:

- V CHKO převažuje zatravněná zemědělská půda – orná, která je z velké většiny po mnoha letech pastvy a sekání bez přísunu živin. Zjevně na některých blocích dochází k deficitu živin a řídnutí porostů, nástupu společenstev nižšího vzrůstu, druhů chudých půd atd., což není špatně pro diverzitu rostlin a živočichů, ale pro chřástala polního ztrácí tyto plochy biotopovou atraktivitu.
- Jiné způsoby hospodaření praktikované v některých známých refugiích s ochranou chřástala

PO Boletice (VANĚK Přemysl, NOVOTNÝ Karel)

- pouze 1. termín (30.5. - 31.5.) – 13 samců

Monitorováno 15 tradičních rozlehlých lučních enkláv aktivního VVP. Zaznamenán historicky nejnižší počet. Chřástali se zde drželi spíše v nižších polohách, zatímco na tradičních plochách kolem 1000 m n.m. nebyl jediný ex. Na některých enklávách se nacházel neúměrně nízký a řídký travní porost navzdory letošnímu teplému a vlhkému jaru.

PO Kralický Sněžník (ZÁMEČNÍK Václav, KADAVÁ Michaela)

- 1. termín (4.6. - 8.6.) – 77 samců
- 2. termín (25.6. - 9.7.) – 68 samců

Oproti předchozím rokům (2022 a 2023) byla zaznamenána vyšší početnost během první kontroly. Bylo to mimo jiné i v důsledku lepšího stavu vegetace, která byla v daném období vyšší a hustší. Celkem tak bylo v roce 2024 při první kontrole zjištěno 77 volajících samců oproti 65 volajícím samcům v roce 2023 a 53 volajícím samcům v roce 2022.

Oproti tomu při druhé kontrole byl celkový počet zaznamenaných volajících samců srovnatelný s rokem 2023 (68 oproti 65) a výrazně nižší než v roce 2022, kdy bylo zaznamenáno 90 pozic s volajícími samci.

Mapování naznačuje, že v jádrových oblastech výskytu (Hynčice, Kopřivná) jsou i v červencových termínech vysoké počty samců, v případě lokality Hynčice jich bylo dokonce zjištěno 23. Jedná se přitom o dlouhodobý jev, kdy podobně vysoké hodnoty jsou zjišťovány několik let po sobě. Hlavním důvodem je opožděná seč, která ptákům poskytuje dostatečný kryt a podle všeho i dostatek potravy. Oproti tomu na sečených a intenzivně pasených liniích samci během druhé kontroly zcela chyběli. Výsledky opět potvrzují, že pozdě sečené louky na

vhodných stanovištích vytváří podmínky pro druhé hnízdění a případné náhradní snůšky a jsou klíčovým předpokladem pro zajištění dlouhodobé prosperity místní populace chřástalů.

PO Krkonoše (FIŠERA Jaroslav, LUBAS Miroslav a MIKSLOVÁ Karolína)

Vývoj populace na dlouhodobě monitorovaných krkonošských plochách je dlouhodobě klesající. Rok 2024 dokonce zaznamenal historicky nejnižší počet za celou dobu sledování, tj. 17 jedinců (od r. 1997). Obdobný průběh vykazují i ostatní krkonošské sledované oblasti. Historická maxima celá oblast dosahovala v letech 2000-2004 (pravidelně přes 110 jedinců). Příčiny dlouhodobého úpadku kolegové z KRNAPU dlouhodobě sledují a v brzké době slíbili objasnit podrobnější vyhodnocení.

PO Labské Pískovce (VALÁŠEK Martin a kol.)

Během sezony bylo zaznamenáno celkem **9 samců** na celkem 5 lokalitách.

PO Libavá (KOVAŘÍK Petr, STRÍTĚSKÝ Jan, LEHKÝ Jiří, BOHÁČ Ondřej):

- 1. termín (24.5.) – 38 samců
- 2. termín (28.6.) – 45 samců

Bylo zaznamenáno mírné zvýšení počtu volajících samců oproti posledním rokům po výrazném propadu početnosti v roce 2020. Toto mírné zvýšení by mohlo být způsobeno dostatkem vody ve vlhčích bezlesých biotopech v první polovině roku po výrazně mokré zimě 2023/24. Nicméně stále se jedná o výrazně nižší počty, než v prvních dvou desetiletích 21. století, kdy početnost dosahovala vyšších desítek nebo někdy i přesahovala 100 volajících samců.

Nejvyšší početnosti chřástal dosahuje v centrální části PO, na výcvikových vojenských plochách v okolí Strážiska a bývalých obcí Velká Střelná, Čermná a Milovany.

PO Novohradské hory (BODNÁR Tomáš, PYKAL Jiří, ŠEBESTIÁN Jiří)

- 1. termín (27.5. - 28.5.) – 16 samců (+5 na plochách v sev. části PO, kontrola JŠ)
- 2. termín (24.6. - 25.6.) – 24 samců

Při obou kontrolách zaznamenány dlouhodobě průměrné počty s lehce vzrůstajícím trendem. Biotopové podmínky na plochách především v květnu byly nebývale dobré podobně jako v jiných částech jihozápadních Čech. Negativně lze v oblasti vnímat více se objevující nezáměr některých zemědělců o agro-envi tituly s pozdní sečí, ze které prý několikrát nebyli schopni získat dobrou píci pro chovaný dobytek.

PO Orlické Záhoří (PAVEL Václav, PETRILÁK Luděk)

- 1. termín (4.6.) – 3 samci
- 2. termín (9.7.) – 7 samců (plus 2 další těsně volali za státní hranicí v Polsku)

Na rozdíl od minulých suchých let bylo letos jaro vlhké a podmáčených lokalit přibylo, ale dlouhodobý trend poklesu početnosti tato příznivá sezóna výrazně nepozměnila. Ve srovnání s dlouhodobými stavy jde stále o silně podprůměrné počty, přestože zejména v červencovém sčítacím termínu volajících ptáků oproti předchozím sezónám mírně přibylo. Stále ale platí, že v posledních osmi sezónách bylo zaznamenáno 6 nejnižších počtů chřástalů za historii sčítání v PO. Podobný trend byl zaznamenán i ve zbytku Orlických hor – minimální počty volajících chřástalů, s nárůstem početnosti až v pozdějších fázích sezóny, kdy do Orlických hor

pravděpodobně přilétají ptáci, kteří byli neúspěšní při prvním hnízdění v níže položených lokalitách.

Dlouhodobě odhadovanými příčinami populačního poklesu jsou kromě klimatických změn zrychlená a efektivnější žací zemědělská technika a tlak na novou výstavbu mimo jiné zasahující do chřástalích ploch.

Pozitivní zjištění: v PO bylo letos po dohodě se zemědělcem ponecháno až do září 5 neposečených lokalit/luk, na kterých pravděpodobně vyhnízdlilo nejméně 5 rodinek chřástalů.

V PO letos nadstandardně proběhl intenzivnější monitoring chřástalů, který se svolením kolegů prezentujeme pro všeobecnou inspiraci v příloze této zprávy.

PO Šumava (VLČEK Jiří a kol., VONDRKA Aleš, VONDRKA Jiří, BODNÁR Tomáš, PYKAL Jiří)

ZÁPADNÍ ČÁST:

- 1. termín (31.5. - 1.6.) – 29 samců
- 2. termín (28.6. - 29.6.) – 39 samců

Početnost volajících samců v roce 2024 byl znatelně vyšší v I. termínu než v několika předcházejících letech. Druhý termín byl početností totožný jako v 2023. Jarní období před přiletem duben – květen se letos vyznačovalo teplým a vlhkým počasím, které umožnilo rychlejší růst vegetace (nad 20cm – výška vzpřímeného chřástala). Zároveň vznikla řada menších mokřadních ploch, které jsou v širším měřítku součástí bezlesí vhodného jako habitat chřástala polního a v posledních letech stále vysychaly. Na druhou stranu vysoké a husté luční porosty byly již v době jarní migrace ptáků ve značné míře v podhůří posekány a pro ptáky nebyly atraktivní.

Nadprůměrný výsledek nelze prezentovat jako vzestup populace, ale spíše příznivé biotopové podmínky pro hnízdění především na počátku sezony. Dlouhodobým negativním faktorem je skutečnost, že mimo povinné akceptování AEKO v VZCHÚ jen velmi málo zemědělců je ochotných přihlásit PB dobrovolně do příslušného zemědělského dotačního titulu „na ochranu chřástala polního“.

STŘEDNÍ ČÁST:

- Pouze 2. termín (27.6. - 29.6.) – 40 samců

V porovnání s výsledky sčítání v posledních cca 10 letech je stav silně nadprůměrný. Příčinu zřejmě hledat v průběhu srážkových úhrnů v předchozím zimním období a současné vegetační sezóně, která byla vhodná pro rozvoj vegetace i z pohledu teplotního. Toto zavedlo bujněmu a brzkému rozvoji přízemní vegetace a tím k vytvoření vhodných podmínek pro chřástala polního. Těžištěm výskytu v dané oblasti jsou podmáčené, prameništní a rašelinné louky, dále meliorační kazy v lukách a pastvinách. Posledně zmiňované vytváří velmi vhodný biotop nejen pro chřástala polního, ale i pro bekasinu otavní, lindušku luční či bramborníčka hnědého. Ideálním managementem těchto ploch z hlediska ochrany ptáků je jejich vyjmutí z běžného hospodaření s následnou podzimní sečí a odvozem hmoty.

JIŽNÍ ČÁST:

- 1. termín (5.6. - 6.6.) – 23 samců
- 2. termín (5.7. - 6.7.) – 23 samců (až 37 samců?)

Navzdory příznivým biotopovým podmínkám (obdobným jako v ostatních částech Šumavy) se při druhé kontrole v monitorované oblasti zaznamenal historicky nejnižší počet volajících samců. Je otázkou, zdali byl výsledek ovlivněn pozdějším termínem kontroly, při kterém již někteří samci nemuseli být vůči hlasovému stimulu teritoriálně aktivní. Mohou tomu

nasvědčovat výsledky Jiřího Vondrky, který část oblasti kontroloval o 14 dní dříve a zaznamenal v ní o 22 samců více! Srovnáním obou kontrol by se v oblasti dalo odhadnout cca 37 samců, což by odpovídalo standardnímu počtu z posledních let.

CELKOVÝ ODHAD ZE ŠUMAVY: 126 SAMCŮ (přičteny záznamy z nemonitorovaných oblastí u Lenory a pravého břehu Lipna)

Zajímavosti z roku 2024

- První letošní zaznamenaný výskyt chřástala polního v ČR pochází již **z 8. dubna** od obce Křížany na Liberecku (M. Rippl, zdroj birds.avif). Další brzké pozorování zaznamenal J. Škrabánek **dne 14. dubna** u obce Vápenná v Rychlebských horách (zdroj NDOP).
- Byl zaznamenán pozdní výskyt mláďat chřástala na Šumavě (23. 8. 2024 – J. Vlček, Prášily) – viz zpráva v samostatné příloze.
- Letos řešené téma byla rovněž **pastva velkých kopytníků** (exmoorský pony, pratur) v plochách s výskytem chřástala polního. Nam mnoha místech v ČR v současné době vznikají tzv. pastevní rezervace jako nový způsob managementu krajiny. Ze všeobecné emailové diskuze lze k tomuto tématu připomenout tyto postřehy od Vaška Pavla, Jirky Vlčka a Daniela Křenka:
 - zkušenosti s trvalou celoroční pastvou na hnízdištích chřástala jsou spíše negativní, problematická se zdá být i sezonní pastva na silně podmáčených loukách. Pro prosperitu chřástala by mohla být ideální přítomnost velkých kopytníků brzy na jaře a dále až po vyhnízdění. V době hnízdění trvalá přítomnost pasoucího se dobytka chřástaly může odradit.
 - pokud k pastvě přistoupit, tak ji zajistit jako extenzivní (u velkých kopytníků by snad šlo doporučit maximum 0,5 ks na hektar)
 - lze doporučit např. přepásání oplůtkové, nebo přehánění zvířat po 1 - 2 týdnu, dle stavu vegetace
 - velcí kopytníci stádové jsou stádová zvířata, která rychle vytváří společné stezky a vypásají vegetaci selektivně. V zimě mohou zcela rozšlapat povrch, což razantně mění pokrývnost i druhovou skladbu vegetace (funguje dobře na třtinu a ostružiníky a přibývají druhy menšího vzrůstu). V létě zvířata s oblibou vyhledávají vlhká místa, kde leží a válí se.
 - pastva může naopak podpořit některé další druhy (např. bramborníčci, lindušky)
 - na chřástalích lokalitách, u kterých se o pastvě uvažuje, by mělo být zachováno alespoň část plochy pouze k sečení
- Mezinárodní online setkání pracovní skupiny pro ochranu a výzkum chřástala:

Na základě našich několika konzultací se zahraničními kolegy se ujal francouzský student University v Montpellier a ornitolog Ryan Boswarthick zorganizování doufajme stále pracovní skupiny pro výzkum chřástala polního v Evropě. Cílem je pravidelné informování o aktuálním stavu i možnostech ochrany populace chřástala polního a metodách telemetrického výzkumu v jednotlivých zemích Evropy. Zatím se konala dvě online setkání, kterých se zúčastnili odborníci na biologii chřástala polního především

z Anglie, Skotska, Irska, Polska, Belgie, Francie, Norska a Švédska. Za českou stranu se zúčastnili Jiří Vlček, Jiří Pykal, Tomáš Bodnár a Luboš Peške.

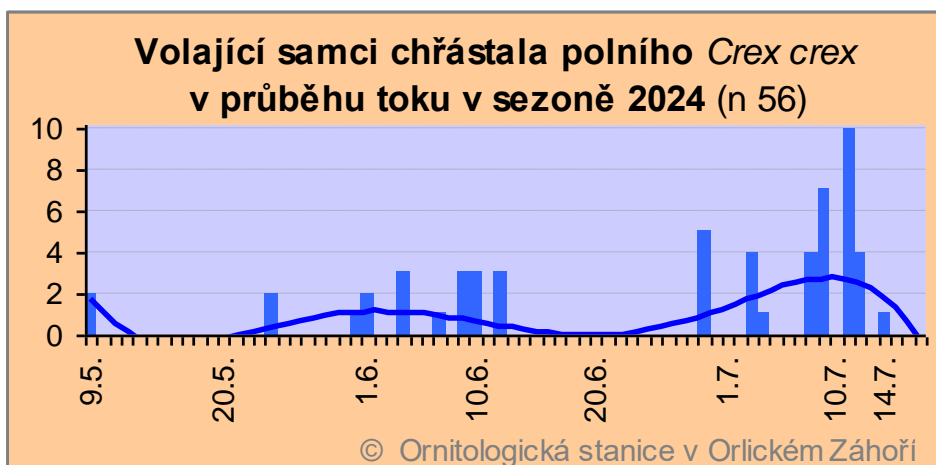
- Další mezinárodní aktivitou naší skupiny je vedení terénní části diplomové práce studenta z univerzity v Ljublaně ve Slovinsku, který se zúčastnil v roce 2024 mapování a odchytů chřástalů na Šumavě a bude zde v terénní práci pod našim vedením pokračovat.

20. ledna 2025
Jiří Vlček, Tomáš Bodnár & Ivan Mikuláš

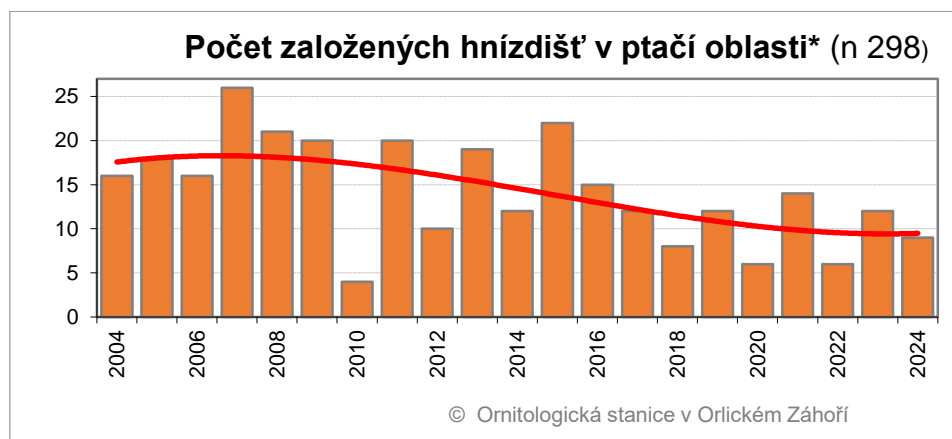
Příloha 1: Intenzivnější monitoring Ornitologické stanice Orlické Záhoří

V hnízdění sezóně za rok 2024 bylo provedeno 17 nočních kontrol v přibližně týdenních rozestupech s větší četností v období vrcholu druhého hnízdění a blížící se seče luk (21.-28. týden). Na mapování se podílelo 9 mapovatelů.

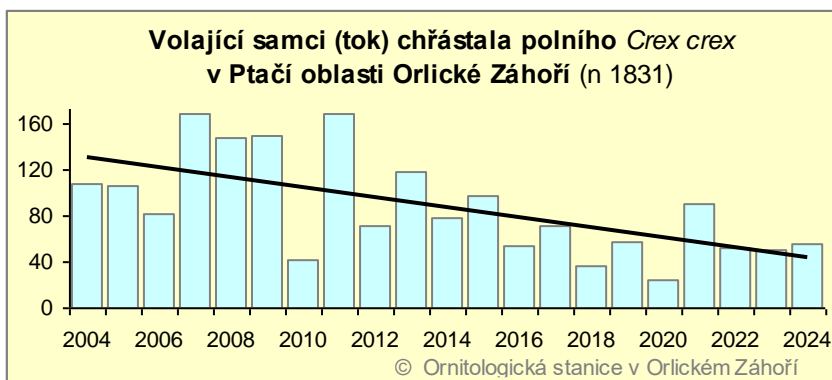
Celkem bylo vymapováno 19 stanovišť a potvrzeno 7 hnízdišť. Na 3 hnízdištích proběhlo hnízdění pravděpodobně 2x. Na dalších 3 je dle chování možné, že samec nezískal samici. 4 hnízdiště byla vyznačena v terénu a ve spolupráci s CHKO Orlické Hory dojednána s Farma Hucul s.r.o. úprava seče na co nejzazší možný termín na 5 lokalitách. Další 2 hnízdiště byla na polské straně. (Pokud se volající ♂ zdržuje na místě nejvýše 5 dní, jedná se o stanoviště, pokud se volající samec zdržoval na místě alespoň 5 dní, jedná se o hnízdiště)

Graf 1: Volající samci chřástala polního *Crex crex* v průběhu prvního a druhého toku v sezoně 2024 (n 56).

Graf 2: Počet hnízdišť na významných biotopech v letech 2004-2024(* na některých hnízdištích byla v jedné sezoně založena dvě hnízdění - v takovém případě jsou na jednom hnízdišti vedena dvě hnízdiště)

Graf 3: Celkové počty zaznamenaných volajících samců v jednotlivých letech. (Graf zobrazuje všechny zaznamenané samce spočítané během všech kontrol v daném roce. Počet kontrol mezi jednotlivými sezonami není ustálený. – pozn. autorů ZZ)

Dne 1.9.2024 proběhla oddálená seč lokalit, kde probíhalo hnízdění chřástala polního. Při seči byl dbán vyšší důraz na pozorování a zjištění přítomnosti chřástala na lokalitě. Seč proběhla 2 traktory, jednou s doprovodem ornitologa. V jednom případě se podařilo potvrdit výskyt chřástala při seči. Další takové zprostředkované pozorování je pak z poloviny srpna z lokality „nad zatačkou“ v obci Orlické Záhoří. Na této lokalitě však nebyl chřástal v této sezóně zaznamenán.

Jako i závěry Vaška Pavla za CHKO výše se shodujeme na setrvajícím poklesu volajících i hnízdících jedinců v PO.

První hnízdění je na samém minimu a pokud budeme považovat „místní“ populaci, že přilétá jako první a zůstává do konce sezóny, tak je to zásadní pro udržitelnost populace. Většina hnízdění jsou hnízdění náhradní pravděpodobně jedinců z nižších poloh.

Zajímavý je i průběh samotných náhradních a druhých hnízdění za poslední 4 roky. Setkáváme se velmi často s tím, že samec na stanovišti volá nezvykle dlouho. Může se tedy možná jednat o případ, kdy samec nenajde samici. Dříve jsme se s podobným průběhem moc nesečkávali. Volání samců je postupně zaznamenáváno v pozdějších termínech až v druhé polovině července.

Pokud by byla některá druhá či náhradní hnízdění úspěšná, je zde velké riziko vysečení i přes termín poloviny srpna tak i 1.9. Jak některá naše pozorování dokládají a potvrzují i nové studie, chřástal se na stanovišti zdržuje i začátkem září. Tady vidíme jednu z dalších možných příčin úbytku dospělců i mláďat.

Hlavní nástroje, které nyní zefektivňují ochranu je koordinace oddálení seče ve spolupráci s CHKO a místním zemědělcem. Někdy i změna/směna v rámci titulu „chřástal“ v průběhu sezóny. Tento nástroj je však možný pouze u hnízdíšť, která máme potvrzená intenzivnějším monitoringem a umíme rozeznat náhodná volání protahujících samců od hnízdících. Další je domluva posunutí seče na hnízdíštích na co nejzazší možný termín – ten však určuje dostatek sena v daný rok, počasí a dobrá vůle zemědělce. Letos se nám podařil termín 1.9.

Příloha 2: Pozorování mláďat chřástala polního v pozdním létě na Šumavě

V západní části NP a CHO Šumava je prováděna na několika lokalitách již 8 let po 15. srpnu kontrola lučních porostů, kde je seč posunuta v souladu s AEKO pro chřástala polního. V roce 2024 poprvé byla dne 23 srpna 2024 při seči na lokalitě Velký Bor nedaleko obce Srní (850 m n. m., rozloha chráněné plochy cca 6 ha) vyplašena nevzletná mláďata. Při seči traktorem 1 lištou (2 m šířka) v pruzích nejdříve vyletěl dospělý chřástal (zřejmě F), za ním přebíhalo velmi rychle několik mláďat. Podle zbarvení a rychlosti běhu byla mláďata stará do 12 dnů. Mláďata se rychle ukryla v posekané trávě a nepodařilo se mi je již nalézt. Na dotčené ploše byl ve druhém termínu sčítání 29. června zjištěn výskyt 3 samců, což vždy indikuje také přítomnost samice. Jedná se o velmi pozdní pozorování nevzletných mláďat, neboť na přelomu srpna a září je obvyklá doba migrace chřástalů do JV Afriky. Tato pozorování jsou dokladem, jak důležité je systematicky chránit plochy s výskytem tokajících samců až do poloviny srpna, optimálně s ponecháním nesekaných okrajů do konce srpna, či návaznost na přilehlé nesekané porosty, příp. mezí, niv apod.

Na území západní části Šumavy je doplňkově praktikována ochrana lokalit chřástala polního ve spolupráci se Správou NP a CHKO způsobem, že po zjištění výskytu volajících samců na biotopově vhodných lokalitách, je obratem vymezena plocha, která je ponechána bez zásahu až do 15. srpna s možností poskytnout újmu za ztížené hospodaření zemědělcům na té části pozemku, kde je seč zakázána. Tento způsob ochrany se na sledovaných plochách jeví jako efektivní a částečně i méně problematický pro uživatele pozemků, než 5 letý závazek v AEKO.